

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Finansministeren

Stortingets presidentskap
Stortinget
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref
12/784 SR

Dato
28.02.2012

Svar på skiftlig spørsmål nr. 872 fra stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde

Jeg viser til brev av 20. februar 2012 fra Stortingets president vedlagt følgende spørsmål fra stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde til skriftlig besvarelse:

"Under sin årstale 16. februar 2012 omtalte sentralbanksjefen de kriserammede landene Portugal, Hellas, Spania og Italia. Han uttalte: "I noen av landene vil det etter hvert være nesten like mange pensjonister som yrkesaktive. Grunnlaget for økonomisk vekst er dermed svekket." Hvordan forholder dette seg i Norge dersom man inkluderer uførepensjonister, og hvordan tror finansministeren utviklingen blir i årene fremover?"

Svar:

Yrkesdeltakingen er høy i Norge sammenliknet med i andre land. Forskjellen er særlig stor for kvinner og for eldre arbeidstakere. Motstykket til den høye yrkesdeltakingen er at Norge er blant de landene i OECD-området som har lavest andel personer i yrkesaktiv alder utenfor arbeidsstyrken. Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) fra Statistisk sentralbyrå (SSB) kartlegger hvordan denne delen av befolkningen fordeler seg etter hovedaktiviteter. Denne kartleggingen viser at om lag 11 prosent av personer i alderen 20-66 år var uføre eller førtidspensjonerte i fjor. I tillegg kommer en andel som er delvis uføre eller førtidspensjonerte. Andelen uføre og tidligpensjonister har økt mye de siste 20 årene. Samtidig har andelen hjemmeværende avtatt. Andelen alderspensjonister har holdt seg relativt stabil. Tall fra NAV for antall mottakere av helserelaterte trygdeytelser viser en liknende utvikling. Andelen mottakere av slike ytelser utgjorde om lag 19 pst. i 2011, om lag som i 2005, men 6 prosentenheter høyere enn i 1995.

Befolkningsutviklingen peker i retning av at dette bildet vil endre seg framover. Middeldalternativet i siste befolkningsframskriving fra (SSB) viser en vedvarende økning i andelen eldre i befolkningen i tiårene framover. Andelen eldre anslås å øke fra

i overkant av 20 per 100 personer i yrkesaktiv alder i dag til i overkant av 25 per 100 personer i 2020 og videre til 40 per 100 personer i 2060. Dette er illustrert i figur 3.7B i Nasjonalbudsjettet 2012, der det også går fram hvordan utviklingen i forsørgelsesbyrden (definert som antall personer over 67 år i prosent av befolkningen i yrkesaktiv alder 20-66 år) synes å være enda mer utfordrende for EU-landene.

Også figur 3.7C i samme dokument illustrerer de langsiktige utfordringene for offentlige finanser. I beregningene er det lagt til grunn en videreføring av dagens trygdemønster og arbeidsmarkedstilknytning for ulike demografiske grupper. Det understrekes at dette er en teknisk forutsetning og ikke kan ses på som en prognose eller et uttrykk for regjeringens ønskede utvikling. De nevnte forutsetningene innebærer følgende utvikling i antall mottakere av uføretrygd og alderspensjon:

	Mottakere av uføretrygd		Mottakere av alderspensjon	
	1000 personer	Andel av hele befolkningen*	1000 personer	Andel av hele befolkningen*
2012	308	6,1	734	14,5
2017	314	5,8	855	15,8
2022	333	5,8	934	16,3
2027	354	5,9	1 033	17,2
2032	372	6,0	1 152	18,6

* SSBs befolkningsframskrivninger MMMM11 fra 2011.

Høy yrkesdeltaking og arbeidsinnsats er avgjørende for å sikre bærekraften i velferdsordningene framover. Et sentralt mål for Regjeringens sysselsettingspolitikk er derfor at flest mulig deltar i arbeidslivet. Vi har derfor iverksatt en rekke tiltak for å holde utsatte grupper i arbeidsmarkedet de siste årene. Arbeidsevnevurdering og tidlig innsats er et fellestrekk i satsingen. Dette er ikke minst viktig fordi veien til permanent uførhet gjerne går via langvarig sykefravær og andre midlertidige helserelevante trygdeordninger. En egen jobbstrategi for personer med nedsatt funksjonsevne ble lagt fram i forbindelse med budsjettet for 2012 og en ny uførereform er nylig vedtatt. Pensjonsreformen er også viktig i denne sammenhengen fordi den gir insentiver til økt arbeidsinnsats.

Med hilsen

Sigbjørn Johnsen